

ג ל י ו נ ו ת ל ע י ר ו ן ב פ ר ש ת ה ש ב ו י ע

ערוכים בידי נחמה ליבוביץ - שנת החמש עשרה

י"ו"ל ע"י מוסד תורה והשכלה למבוגרים ולנוער
הסתדרות נשי מזרחי באמריקה

תצורה (תש"ז)

נ"ט ל"ח - מ"ו. קרבן התמיד.

א. שאלה כללית

הפסוקים האחרונים של פרקנו - החל מאמצע מ"ב ועד מ"ו - אופיט מיוחד ושונה מכל קודמיו.

הסבר מה חשיבותם של פסוקים אלה ולמה באו דוק במקום הזה?

ב. בטעם קרבן התמיד.

ספר החנוך (פרשת פנחס מצוה ת"א):

נצטוינו בעבודה זו התמידית, שהיא פעמים ביום, בזריחת השמש למען נתעוררו מתוך המעשה הזה ונשים כל לבנו וכל מחשבותינו לדבקה בה. ואמרתי כמה פעמים, שהאדם נפעל וטבעו מתעורר לפי עסק מעשהו, ולכן בהיות האדם נכון בטבעו שצריך לתקן לו מזון פעמים ערב ובקר, נצטוה שישים מגמתו ועסקו בעסק עבודת בוראו ג"כ שתי פעמים, לבל תהיה עבודת העבד לעצמו יתירה על עבודתו לרבו. וכל זה למה? כדי לעורר רווחו וחפצו תמיד לזכור את בוראו...

אברבנאל: ואמנם היו התמידין שבה ותודה לאל יתברך, לפי שהטובה שבמדות האדם היותר מכיר טובה לאשר הטיב עמו... והנה ישראל קבלו ממנו יתברך שנים חסדים גדולים: האחד יותר גדול במעלה להיותו שלמות נפשי שזכו אליו במעמד הר סיני, השני היה גופני ביציאת מצרים. וכדי שנודה על שני החסדים, צוה שיקריבו שני כבשים, את האחד בבקר כנגד מתן תורה שהיה בבקר שני (שמ' י"ט) "וייהי ביום השלישי בהיות הבקר", ואת השני כנגד יציאת מצרים לזכר הפסח שני (שמ' י"ב) "ושחטו אותו... בין הערבים". כי לקח אותם הלשונות עצמם שנאמרו בספור החסדים. ולפי שנתן להם את המן עמר עשירית האיפה, צוה שיביאו מנחת תודה עשירית האיפה, ולפי שביציאת מצרים ובמתן תורה קבלו כבוד גדול ומעלה על כל האומות וכן קבלו שמחה רבה, צוה שתהיה מנחתם בלולה בשמן שהוא מורה על הכבוד ונאמר "טוב שם משמן טוב"... וכן צוה שינסך עליה יין לזכרון שמחה, כי היין ישמח לבב אנוש (תה' ק"ד)...

גם ראיתי בדברי חכם אחד מחכמי הדור דרך אחר: אנחנו מחויבים בכל יום לתת שבה והודיה לבורא על שני דברים שעושה עמנו בכל יום. האחד הוא החיות שמחיה אותנו בכל יום בקר וערב וכמו שתקנו בתפלת "אלהי נשמה...". והשני הפרנסה שמפרנס וזן אותנו ואת ספנו כמו שאמר (תה' קמ"ה) "עיני כל אליך ישרו ואתה נותן להם את אכלם בעתו". והיה מן הראוי שעמו וחסידיו יהללוהו על זה בכל יום. ולכך צוה בתמידין שהיה כבש א' בבקר להודות לה' שיעיר את האדם בבקר להויותו, ושני בין הערבים, מפני נשמתו שהיא בידו נפקדת בלילה, כאלו הכבש הוא במקום המקריב עצמו, והוא מורה שגופו וכל כחותיו מזומנים לעבודת יוצרו... ואמנם מנחתו ונסכו להודות לפניו על הפרנסה... ולפי שמיטב המזון האנושי הוא בבשר ובלחם, בשמן וביין צוה להביא הכבשים במנחה מן החטים, ומן השמן ונסכו מן היין, להודות לפניו על תבואת גרן ועל תבואת יקב ועל הבעלי חי הביתיים....

1. מה ההבדל בדרך פרושו של בעל ס' החנוך בטעם התמיד לבין דרכו של אברבנאל?

2. מה ההבדל העקרוני בין שני הסעמים הנתנים באברבנאל?

ג. מ"ו וידעו כי אני ה'. אשר הוצאתי אותם מארץ מצרים לשכני בתוכם. ראב"ע: אז ידעו כי לא הוצאתי אותם מארץ מצרים, הק בעבור שיעשו לי משכן ושכנתי בתוכם, וזהו (שמות ג' י"ב) "תעבדון את האלוקים על ההר הזה.

- 1) כיצד מפרש הראב"ע את ה' של "לשכני"?
- 2) מהו לדעתו היחס בין יציאת מצרים לבין בנין המשכן?
- 3) מהו הקשר שבין פסוקנו ובין שמות ג' י"ב?
- 4) היכן מצינו רעיון זה שוב בתורה?

ד. מ"ה ושכנתי בתוך בני ישראל והייתי להם לאלוקים

מ"ו וידעו כי אני ה' אלוהיהם

הסבר, מה יוסיף פסוק מ"ו על הנאמר כבר בפ' מ"ה?

(לדברי העמק דבר: ושמעלה גדולה יתירה שהובטחה להם בפסוק מ"ו על מה שהובטח להם בפסוק מ"ה.)

העזר בתשובתך בשמות ו' ו' - ז'

...והוצאתי אתכם מתחת טבלות מצרים

...וידעתם כי אני ה' אלוהיכם המוציא אתכם מתחת טבלות מצרים.

העזר גם בפרקי אבות ג' י"ד: חביבין ישראל שנקראו בניים למקום,

חבה יתירה נודעת להם שנקראו בניים למקום.